

Сороко Н.В. Використання он-лайн інструментів для оцінювання ІК-компетентності вчителів (досвід країн Балтії)[Електронний ресурс] Звітна наукова конференція Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України: Збірник матеріалів наукової конференції. – Київ : ІТЗНАПН України, 2017. – стор. 192-194. – Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/707368/>

УДК 378.5(4):008-022.218:004

Сороко Наталія Володимирівна
старший науковий співробітник
Відділу компаративістики інформаційно-освітніх інновацій,
Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України,
м. Київ, Україна

ВИКОРИСТАННЯ ОН-ЛАЙН ІНСТРУМЕНТІВ ДЛЯ ОЦІНЮВАННЯ ІК-КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛІВ (ДОСВІД КРАЇН БАЛТІЇ)

Постійний розвиток інформаційного суспільства ставить нові завдання щодо розробки та використання он-лайн сервісів для підтримки навчального процесу у закладах освіти. Це породжує такі проблеми, як з'ясування питань, що виникають у вчителів при застосуванні інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у своїй професійній діяльності та для самоосвіти, організації спеціальних курсів для розвитку інформаційно-комунікаційної компетентності (ІК-компетентності) вчителів за допомогою використання сучасних ІКТ. Ці питання можна вирішити, перш за все, за допомогою оцінювання ІК-компетентності вчителів, результати якого нададуть дані щодо нестачі знань, вмінь і навичок у використанні ІКТ вчителями для професійної діяльності та самоосвіти.

У проведенні оцінювання ІК-компетентності вчителів для створення навчальних курсів щодо розвитку цієї компетентності вчителів особливого значення набуває досвід європейських країн, зокрема тих, які були у складі ЄСРП, як і Україна, та нещодавно увійшли до Європейського Союзу (ЄС), наприклад, країни Балтії (Естонія, Латвія і Литва). Саме в цих країнах можна спостерігати за впровадженням методик оцінювання ІК-компетентності вчителів на сучасному етапі розвитку суспільства відповідно до стандартів ІК-компетентності, пропонуваними в світі.

Питанням оцінювання ІК-компетентності вчителів присвячені роботи вітчизняних дослідників В.Ю.Бикова, А.М.Гуржія, М.І.Жалдака, Н.В.Морзе, О.В.Овчарук, С.О.Семерікова, Н.В.Сороко, О.М.Спіріна та ін., науковців країн Балтії М. Лаанпере, Г. Полдоя (M. Laanpere, H. Põldoja (Естонія); В. Сітіковс, З. Булінс, Дж. Лавенделс (V. Sitikovs, Z. Bulins, J. Lavendels (Латвія); Р. Вілконіс, Т. Бакановіні, С. Турскіні (R. Vilkonis, T. Bakanovienė, S. Turskienė (Литва) та ін.

Основний акцент цих досліджень спрямований на виокремлення інструментів, процедур, принципів і критеріїв оцінювання ІК-компетентності суб'єктів навчально-виховного процесу загальноосвітнього навчального закладу (ЗНЗ) [1].

Естонські науковці М. Лаанпере, Г. Полдоя та ін.[2] особливе значення надають он-лайн інструментам для проведення оцінювання ІК-компетентності вчителів. Ними був розроблений спеціальний Веб-інструмент DigiMina, який призначений для проведення он-лайн тестування вчителів для з'ясування їх рівня ІК-компетентності.

Тестові завдання за рівнями ІК-компетентності вчителів орієнтовані на такі компоненти ІК-компетентності [2]:

- управління відомостями (англ. Information management), що охоплює знання, вміння і навички для пошуку необхідних даних, їх аналізу та використанню відповідно до цілей педагогічної діяльності вчителя;

- співробітництво (англ. Collaboration), що охоплює знання, вміння і навички, які є необхідними для участі вчителів у он-лайн спільнотах та їх взаємодії з іншими користувачами у мережі Інтернет;
- комунікація (англ. Communication), що охоплює знання, вміння і навички вчителів для спілкування за допомогою он-лайн інструментів, з урахуванням конфіденційності та безпеки;
- створення контенту і знань (англ. Creation of content and knowledge), що охоплює знання, вміння і навички особистості для творчої діяльності та створення нових знань через використання ІКТ та попередніх знань і контентів, які поширюються за допомогою сервісів Інтернет;
- етика і відповідальність (англ. Ethics and responsibility), що охоплює знання, вміння і навички особистості для належної поведінки в мережі Інтернет;
- оцінювання та рішення проблем (англ. Evaluation and Problem-solving), що проявляється у доцільному підборі ІКТ для оцінювання і самооцінювання знань, вмінь і навичок із різних навчальних дисциплін та для вирішення проблем обробки результатів оцінювання за допомогою ІКТ і надання відповідної консультації;
- технічна операція (англ. Technical Operation), що охоплює знання, вміння і навички особистості, які є необхідними для ефективного, безпечного і правильного використання ІКТ у своїй професійній та навчальній діяльності.

Крім вище зазначеного, інструменти для оцінювання ІК-компетентності вчителів розробляються в межах міжнародних проєктів. Так, слід відмітити міжнародний проєкт Online4EDU (2014-2016 рр.), у якому брали участь чотири країни: Естонія, Латвія, Литва та Німеччина [3].

У межах цього проєкту для визначення рівня ІК-компетентності вчителів був створений інструмент «Он-лайн барометр навичок співробітництва» (англ. Online collaboration skills barometer), завдяки якому через систему он-лайн тестування, визначається рівень основних знань щодо використання он-лайн інструментів для підтримки групового навчання (англ. General Knowledge about online Collaboration Tools), ролі вебінарів у навчанні (англ. Webinar) та застосування он-лайн інструментів для забезпечення групового навчання через мобільні пристрої (англ. Online collaboration Tools on Mobile Devices). Тестування вчителі можуть пройти на сайті проєкту Online4EDU за електронною адресою <http://online4edu.eu/> у будь-який час.

У результаті автоматичного аналізу тестування, вчитель отримує так званий «барометр результатів», де визначений загальний відсоток правильних відповідей на всі тестові завдання та відсотки правильних відповідей за трьома секціями: 1) основні знання щодо он-лайн інструментів для підтримки групового навчання; 2) вебінари, он-лайн семінари; 3) вміння та навички щодо застосування он-лайн інструментів для забезпечення групового навчання через мобільні пристрої. До кожного з результатів додається коментар, який представлений у вигляді консультації, на що слід звернути увагу вчителю у подальшому підвищенні своєї ІК-компетентності. Це надає можливість вчителю зорієнтуватися у тому, який курс слід йому пройти, щоб покращити свої вміння та навички у галузі використання ІКТ у своїй професійній діяльності та для самонавчання.

Висновки. Оцінювання ІК-компетентності вчителів у країнах ЄС (на досвіді Естонії, Латвії та Литви) відбувається за кількома концептуальними напрямками: предметні області, які поділяються на фактори розвитку інформаційно-комунікаційної компетентності вчителів і використання ІКТ у професійній діяльності, а також сертифікації вчителів в області володіння ІКТ та участі вчителів у різних проєктах (національних і міжнародних). Для оцінювання рівня ІК-компетентності вчителів необхідним є аналіз: розуміння соціальних причин і наслідків розвитку інформаційного суспільства; значення даної компетентності для освіти в цілому; знання змісту поняття «інформаційно-комунікаційна компетентність» особистості; знання ІКТ, які є необхідними для здійснення педагогічної діяльності;

розуміння основних типів інформаційно-пошукових завдань і алгоритмів їх вирішення; знання можливостей нових ІКТ для використання в професійній педагогічній діяльності.

Список використаних джерел

1. Овчарук О.В., Сороко Н.В. Загальні підходи до проблеми оцінювання інформаційно-комунікаційних компетентностей в системі освіти впродовж життя / О.В. Овчарук, Н.В. Сороко // Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова. Серія № 2. Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання: Зб. наук. праць /Педрада. – К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2015. – № 16 (23). – 167 с., с. 145 – 148.
2. Põldoja H. & Väljataga T. & Laanpere M. & Tammets K. Web-based self- and peer-assessment of teachers' digital competencies/Advances in Web-based Learning - ICWL 2011: 10th International Conference, Hong Kong, China, December 8-10, 2011. – Springer, 2011– 334 p., pp. 122 – 131.
3. Wolbers N., Schubert K. and Lambert J. Curriculum. Training curriculum for blended learning course [online] – Available from: <http://online4edu.eu/index.cfm/secid.181>